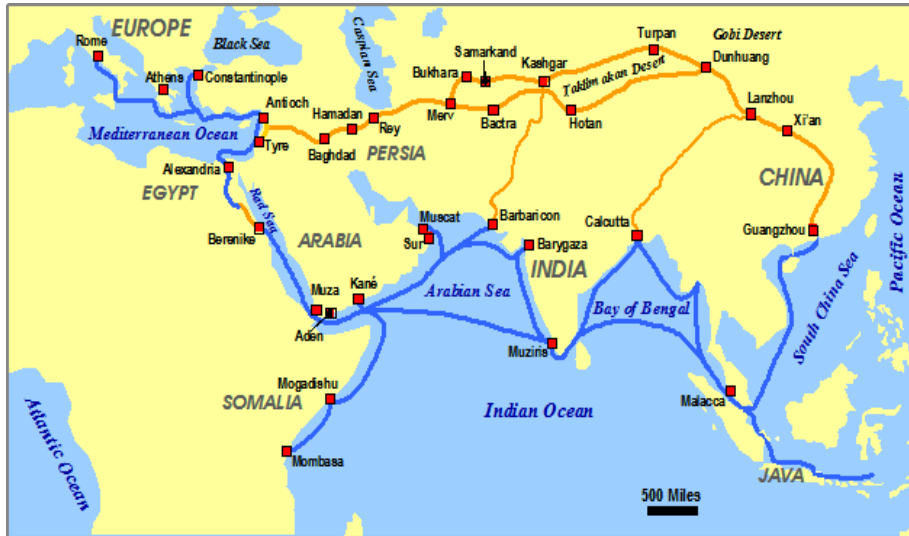

เส้นทางสายไหม

รองศาสตราจารย์บุญเดิม พันรอบ

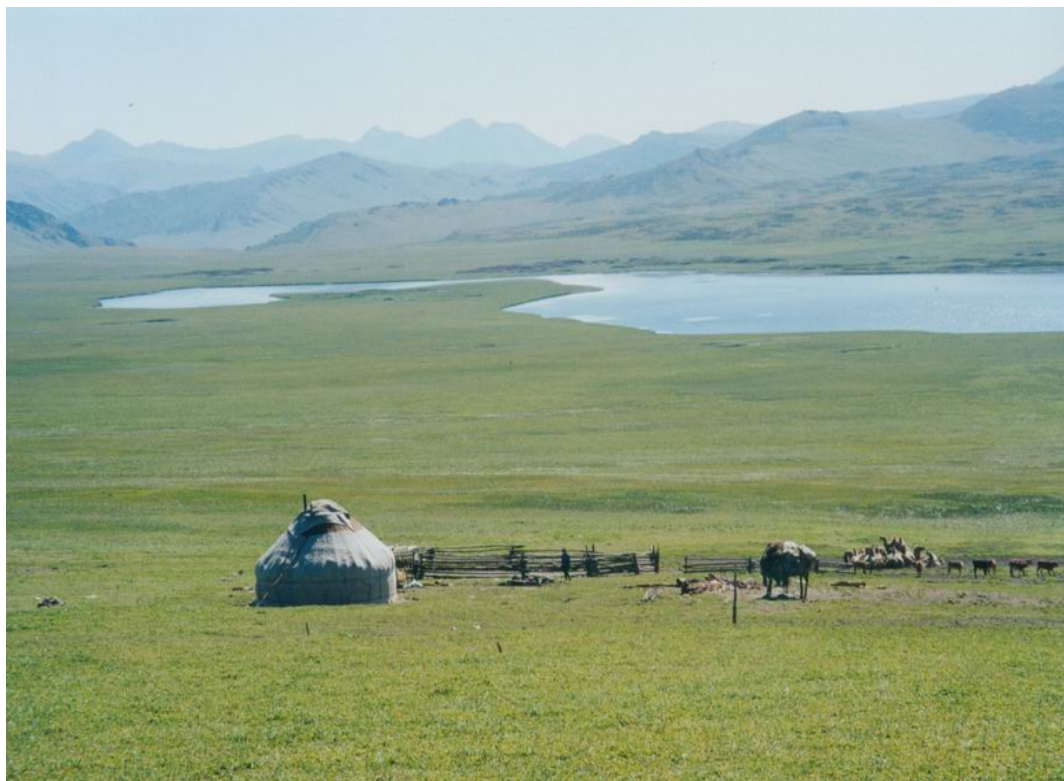
เส้นทางสายไหมคือเส้นทางการค้า เส้นทาง
วัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีของพ่อค้า นักบวช
มิชชันนารี ทหาร พวกเร่ร่อนและผู้ที่อยู่อาศัยในเมืองในจีน
อินเดีย เปอร์เซีย เมดิเตอร์เรเนียนระหว่างทวีปเอเชีย
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และยุโรป มีการใช้เส้นทางนี้เมื่อ
ประมาณ 2,000 ปีมาแล้วใช้เพื่อการขนส่งสินค้าและ
การค้า เส้นทางคาราวานนี้มีความยาวประมาณ 6,400
กิโลเมตร

ผ่านทุ่งหญ้าสเตปป์ ตามเส้น

แผนที่แสดงทุ่งหญ้าสเตปป์

ทุ่งหญ้าสเตปป์และที่พัก

ทางนี้ยังผ่านทะเลทรายโกบีและตากลามากัน เงื่อนไฆทางด้าน

แผนที่แสดงทะเลทรายโกบี

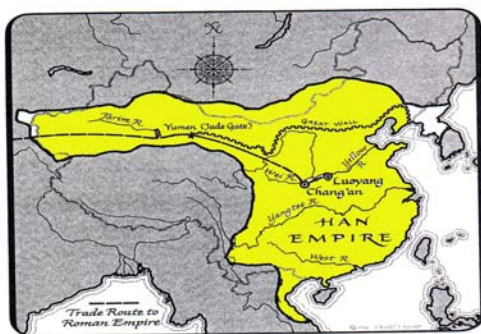
แผนที่แสดงทะเลทรายทาคลา มากัน

ทะเลทรายตากลามาคลันใกล้เมืองคุนหวง(Dunhuang)

เศรษฐกิจและความปลอดภัยทำให้ต้องจัดระบบการค้าตาม
แบบคาราวานเมื่อต้องเดินทางผ่านเมืองและโอเอซิสต่าง ๆ

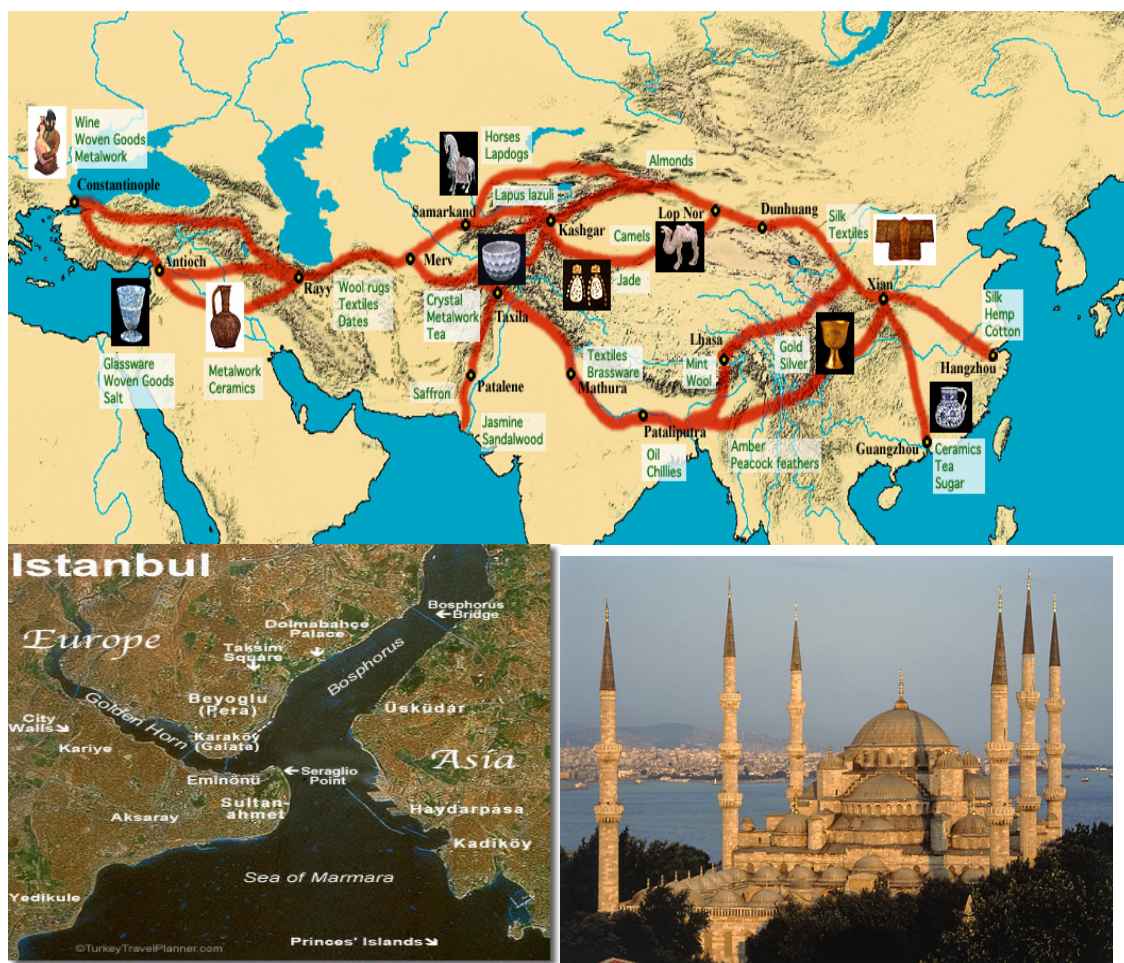

Han Dynasty Empire (206 B.C. - A.D. 220)

แผนที่ราชวงศ์ฮั่น

เมืองซางอานหรือเสียน

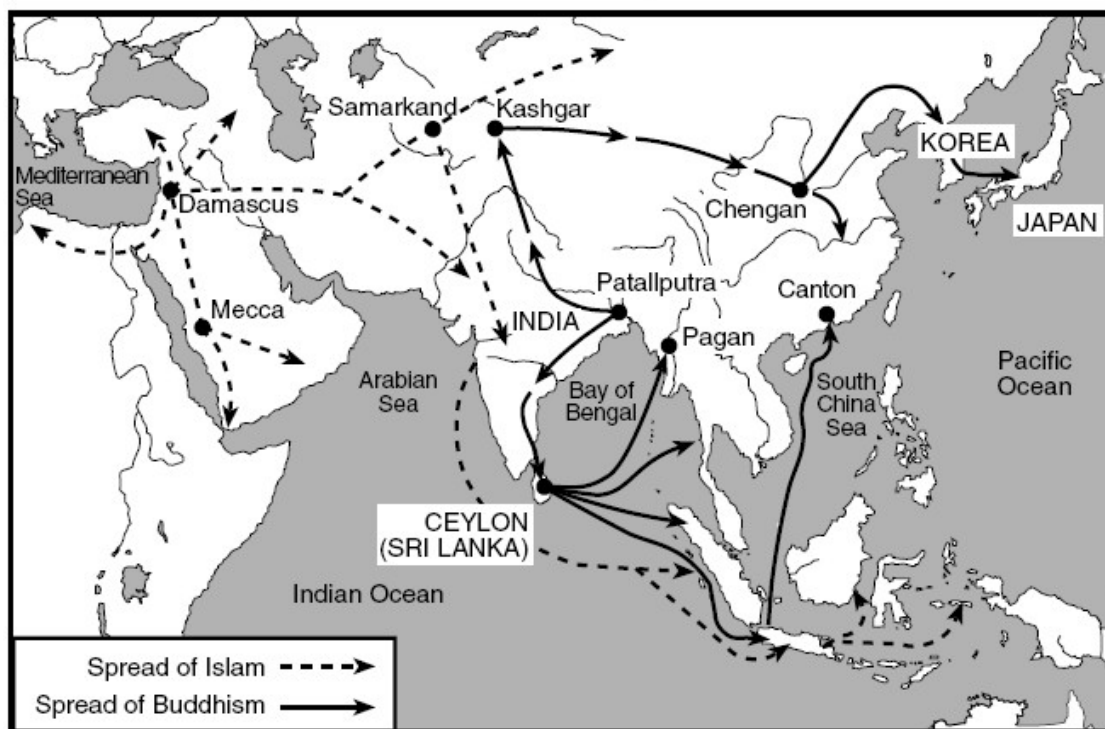
แม้ว่าเส้นทางสายไหมจะมีความสำคัญเมื่อประมาณ 2,000 ปีมาแล้ว คาดว่าเส้นทางนี้มีบทบาทสำคัญในราว 139 ก่อนคริสตวรรษ ในประเทศจีนตรงกับสมัยราชวงศ์ฮั่น โดยจุดเริ่มเส้นทางอยู่ที่เมืองชางอันหรือเสียน(Changan –Xian) ไปถึงเมืองคอนสแตนติโนเปิลหรืออิสตันบูลผ่านเมืองพาณิชย์สำคัญเช่น ซามาร์กัน(Samarkand) และคาสการ์ (Kashgar) พ่อค้าจะบรรทุกทุกสินค้า เช่น ผ้าไหม ทอง หยก เพชร ชา ค้าทาสและเครื่องเทศ เนื่องจากการขนส่งมีข้อจำกัด มีระยะทางไกล และมักจะไม่ปลอดภัย สินค้าฟุ่มเฟือยเป็น

สินค้าหลักที่นำมาค้าขาย เส้นทางสายไหมยังเป็นเส้นทาง
แพร่กระจายปรัชญาแนวความคิดศาสนาพุทธในระยะ
เริ่มแรก ต่อมาก็คือศาสนา

พระพุทธรูปเหรียญทองสมัยอาณาจักร Kushan, Kanishka circa 100-140 A.D. พบที่อัฟกานิสถาน

The Spread of Islam and Buddhism, 200 B.C. — A.D. 1450

แหล่งข้อมูล : <http://chsweb.lr.k12.nj.us> เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2552

อิสลาม เป็นเส้นทางลือสัมพันธ์อารยธรรมยุโรป ตะวันออกกลางและเอเชีย

เส้นทางสายไหมทางทะเล

เส้นทางสายไหมยุคแรกใช้เส้นทางทะเลเชื่อมระหว่าง
เมดิเตอร์เรเนียนและอินเดียในสมัยอาณาจักรโรมัน ระหว่าง
คริสต์ศตวรรษที่ 1 และ 6 มีเส้นทางเดินเรือระหว่างทะเล
แดงและอินเดียใช้ลมมรสุมฤดูร้อนช่วยการเดินทางเรือ พ่อค้า

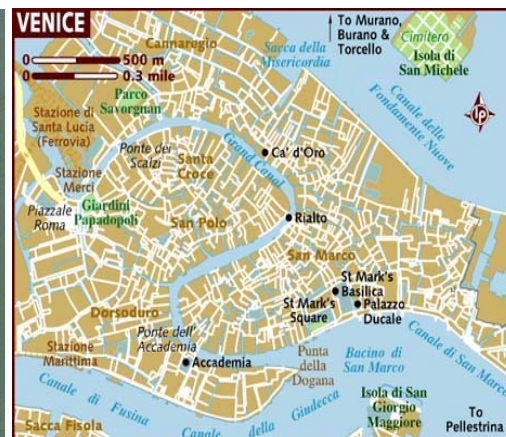
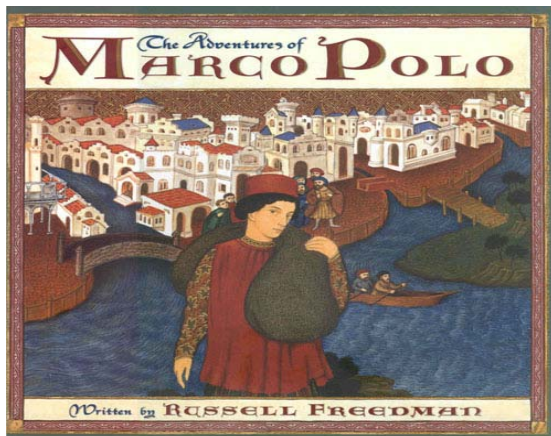
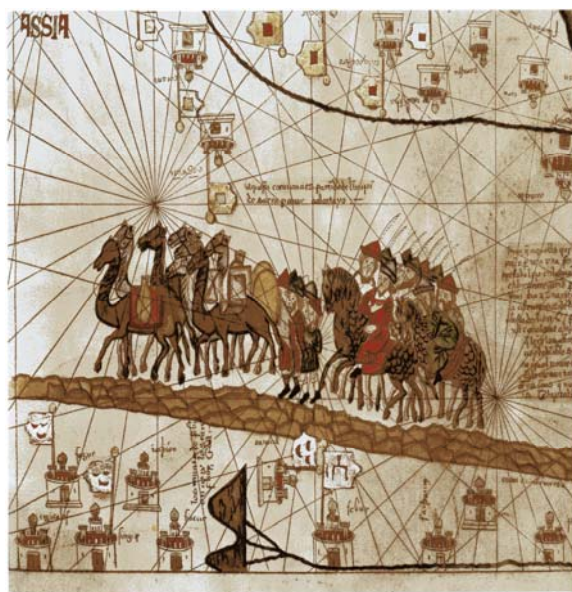
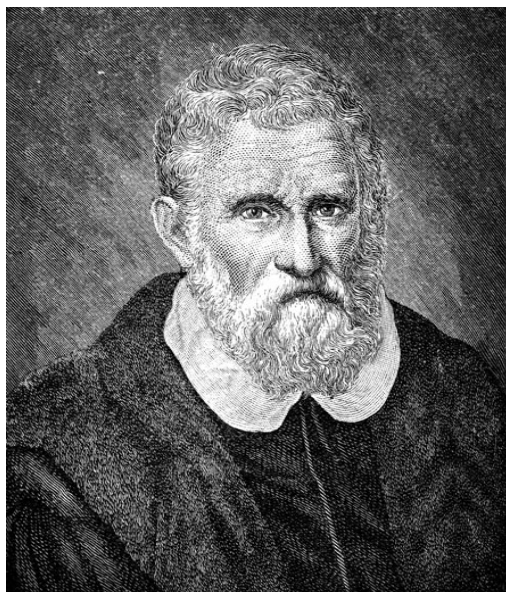
บรรทุกสินค้าระหว่างเมืองเบเรนนิเกผ่านทะเลแดงและใช้เรือ
 บรรทุกสินค้าทางบกไปยังแม่น้ำไนล์ จากจุดนี้ใช้เรือบรรทุก
 สินค้าเส้นแม่น้ำทางเรือไปยังอเล็กซานเดรีย แล้วจึงขนถ่าย
 สินค้าไปยังอาณาจักรโรมัน ในคริสต์ศตวรรษที่ 9 พ่อค้า
 อาหรับเป็นผู้ควบคุมเส้นทางเดินเรือทางทะเล เนื่องการ
 ขนส่งทางเรือมีศักยภาพด้านการบรรทุกสินค้าจำนวน
 มากกว่าการขนส่งทางคาราวาน การขนส่งทางเรือเริ่มที่
 กวางตุ้ง (Canton -Guangzhou), ผ่านเอเชียอาคเนย์
 มหาสมุทรอินเดีย ทะเลแดงไปยังอเล็กซานเดรีย การเดินทาง
 ไปยังหมู่เกาะเครื่องเทศ (the Spice Islands -Moluccas)
 ปัจจุบันคืออินโดนีเซีย การแพร่กระจายของศาสนาอิสลาม
 ไปตามเส้นทางค้ำนี้แนวความคิดทางด้านจริยธรรมและ
 การค้าตามแนวความคิดของมุสลิม

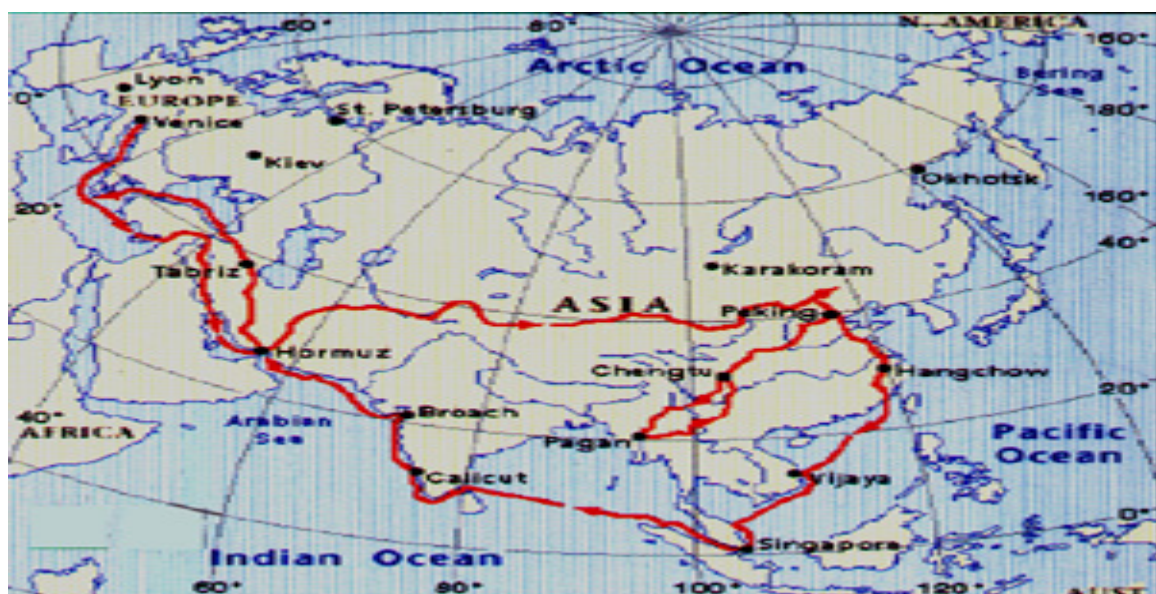

มาร์โค โปโลเข้าเฝ้ากุบไลข่าน

กุบไลข่าน(Khublai Khan 1215-1294)

เส้นทางสายไหมเจริญสูงสุดในช่วงระหว่างอาณาจักรมองโกลคริสตศวรรษที่ 13 เมื่อมองโกลข่านเข้าควบคุมจีนและเอเชียกลางรวมทั้งเส้นทางค้าด้วย ประการสำคัญคือเกิดความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนยุโรปและจีนหลังจากที่มีการเดินทางของมาโค โปโล (Marco Polo 1271-1292).

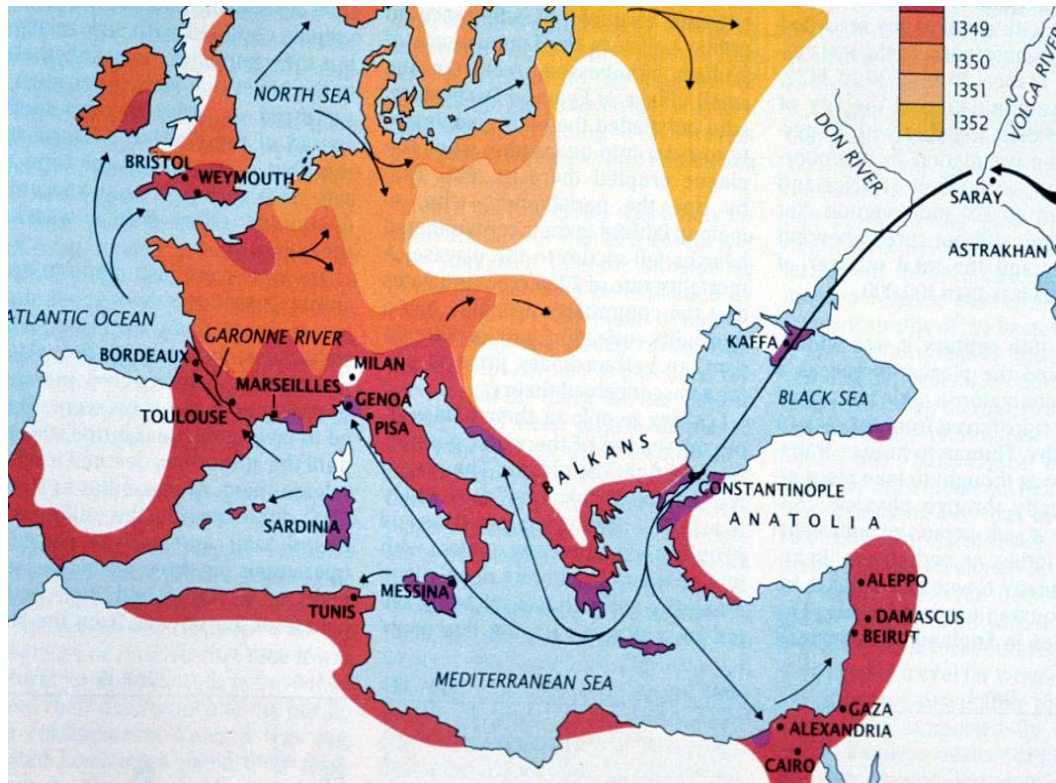

ในช่วงยุคกลางนครเวนิชและเจนัวควบคุมเส้นทางเมดิเตอร์เรเนียนซึ่งเชื่อมไปยังศูนย์กลางการค้าไปที่คอนสแตนติโน

เปิล แอนนิโทซและอเล็กซานเดรีย เนื่องจากพลังอำนาจของ
 ยุโรปได้พัฒนาเทคโนโลยีทางทะเลตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 15
 ความสำเร็จดังกล่าวทำให้เข้าแทนที่อำนาจของอาหรับซึ่งได้
 กำไรจากเส้นทางค้านี้มาก่อน เส้นทางเดินเรือสามารถขนส่ง
 สินค้าได้รวดเร็วและมีต้นทุนน้อยทำให้เส้นทางสายไหมในค
 ริสตวรรษที่ 16 หมดความสำคัญลง

เส้นทางสายไหมสายต่าง ๆ

1. เส้นทางสายเหนือ (The northern route) คือเส้นทางที่เป็นที่มาของคำว่าเส้นทางสายไหมเริ่มที่ซางอานปัจจุบันคือเสียน (Chang'an -Xi'an) เมืองหลวงของจีนโบราณ ความหมายถนนเส้นทางสายไหมเกิดขึ้นเมื่อคริสตวรรษที่ 1 ในกลุ่มพวกเร่ร่อน เส้นทางสายไหมทางเหนือผ่านจังหวัดต่าง ๆ ของจีน เช่นจังหวัดกังสุ (Gansu)จากจังหวัดชานซี (Shaanxi)แล้วจึงแยกเป็น 3 เส้นทาง เส้นทาง 2 เส้นทางเดินทางไปตามแนวภูเขาไปยังทางเหนือและทางใต้ของทะเลทรายทาคลามากันไปบรรจบที่กาสฮ์การ์ อีกเส้นทาง

หนึ่งไปทางเหนือของภูเขาเทียนชาน (Tian Shan) ผ่านเมืองเทอร์ฟาน ทาลการ์และอัลมาตี (Turfan, Talgar and Almaty) ปัจจุบันคือค่ายสถานตะวันออกเฉียงใต้ เส้นทางได้แบ่งกาสหภาพโซเวียตด้วยเส้นทางที่แยกไปยังหุบเขาโอไลตรงไปยังเทอร์เมซและบาลส์ห์ (Termez and Balkh) ส่วนอีกเส้นทางหนึ่งเดินทางผ่านโกแลดในหุบเขาเฟอร์กานา ไปยังทิศตะวันตกข้ามทะเลทรายคาราคัม (Karakum Desert) ไป

แผนที่แสดงทะเลทรายคาราคัม

ยังมารับไปบรรจบกับเส้นทางสายใต้ อีกเส้นทางหนึ่งตรงไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของทะเลอาราลและคาสเปียน ตรงไปยังทะเลดำ ยังมีอีกเส้นทางหนึ่ง คือเส้นทางตรงไปยังเสียนหรือชีอานผ่านไปยังแม่น้ำเหลือง ชินเจียง เฟอร์กาน ปัจจุบันคืออุซเบกิสถานตะวันออก เปอร์เซีย-อิหร่านและอิรัก ก่อนจะไปบรรจบกับพรมแดนตะวันตกของอาณาจักรโรมัน เป็นเส้นทางของคาราวาน เส้นทางสายไหมทิศเหนือส่งผลอินทผลัมจากเปอร์เซียไปยังจีน สินค้าจากโซมาเลีย อินเดีย อียิปต์ ส่วนใหญ่จะเป็นสินค้านาคาแฟและพิเศษจากหลายส่วนในโลกโดยนำไปแลกเปลี่ยนสินค้าผ้าไหมและเครื่องเคลือบจากจีน

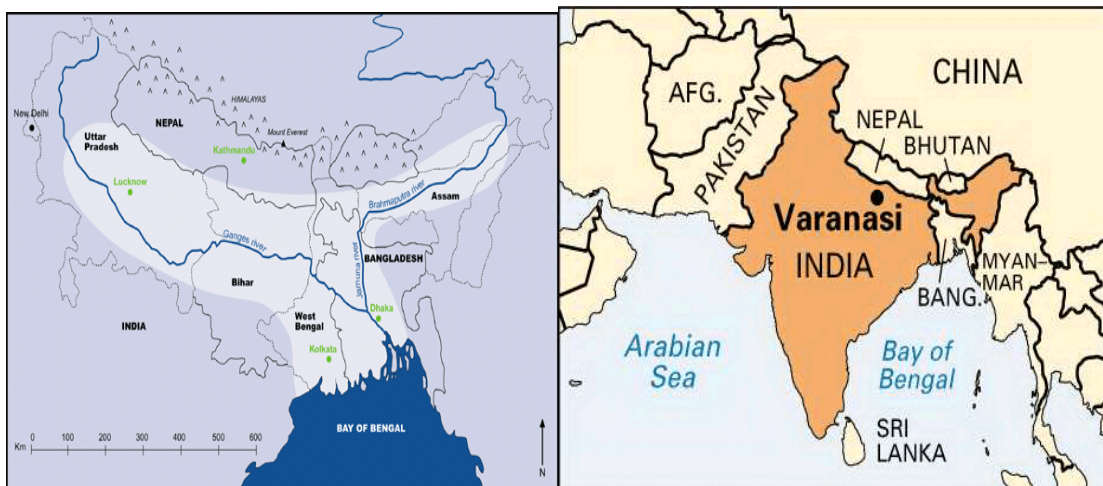

2. เส้นทางสายใต้ (The southern route) คือเส้นทางจาก
จีนไปยังทิศเหนือของอินเดีย เติร์กกิสถาน-คอรัซซาน
เมโสโปเตเมียไปยังอนาโตเลีย เส้นทางใต้ไปบรรจบที่เส้นทาง
สายไหมทางทะเล เส้นทางสายใต้ต้องผ่านลุ่มน้ำฉีชวน (the
Sichuan Basin) ในประเทศจีน เส้นทางผ่านภูเขาสูงทางทิศ

ตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียเป็นเส้นทางค้าชาโบราณ
(Ancient tea route) รวมทั้งผ่านเส้นทางที่ราบลุ่มแม่น้ำ

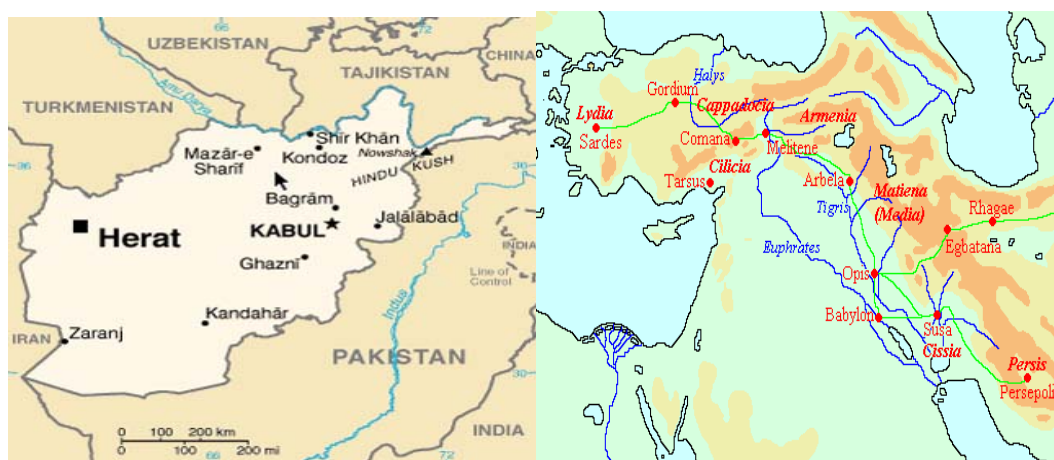
แผนที่แม่น้ำคงคาและแม่น้ำพรหมบุตร เมืองวารานสีหรือพาราณสี

พรหมบุตรและแม่น้ำคงคาไปถึงชุมทางใหญ่ที่เมืองพาราณสี
แล้วจึงผ่านไปยังปาตีสถาน ข้ามเทือกเขาฮินดูกูช ไปยัง

อัฟกานิสถาน ไปบรรจบกับเส้นทางสายเหนือใกล้เมิร์บ
 เส้นทางนี้ตรงไปยังสายตะวันตกผ่านภูเขาทางเหนือของ
 อิหร่านและทางเหนือของทะเลทรายซีเรียไปยังเลวาน

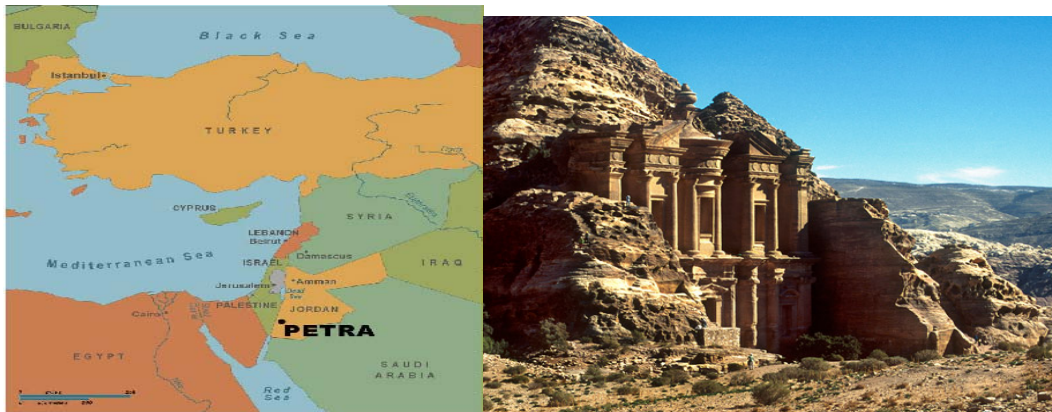
(the Levant) บริเวณที่เป็นท่าเรือการค้าทางทะเลเมดิเตอร์เรเนียนเป็นเส้นทางไปยังอิตาลี เส้นทางบกไปยังทางเหนือผ่านอนาโตเลียหรือทางใต้ของแอฟริกาใต้ เส้นทางอื่นเดินทาง

แผนที่เมืองเฮราท

แผนที่เมืองสุสา

จากเมืองเฮราทผ่านสุสา ไปยัง Charax Spasinu ซึ่งตั้งอยู่ที่
อ่าวเปอร์เซียจนข้ามไปยังเปตราไปยังอเล็กซานเดรียในอียิปต์

แผนที่เปตรา

เมืองเปตราได้รับยกย่องให้เป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลก

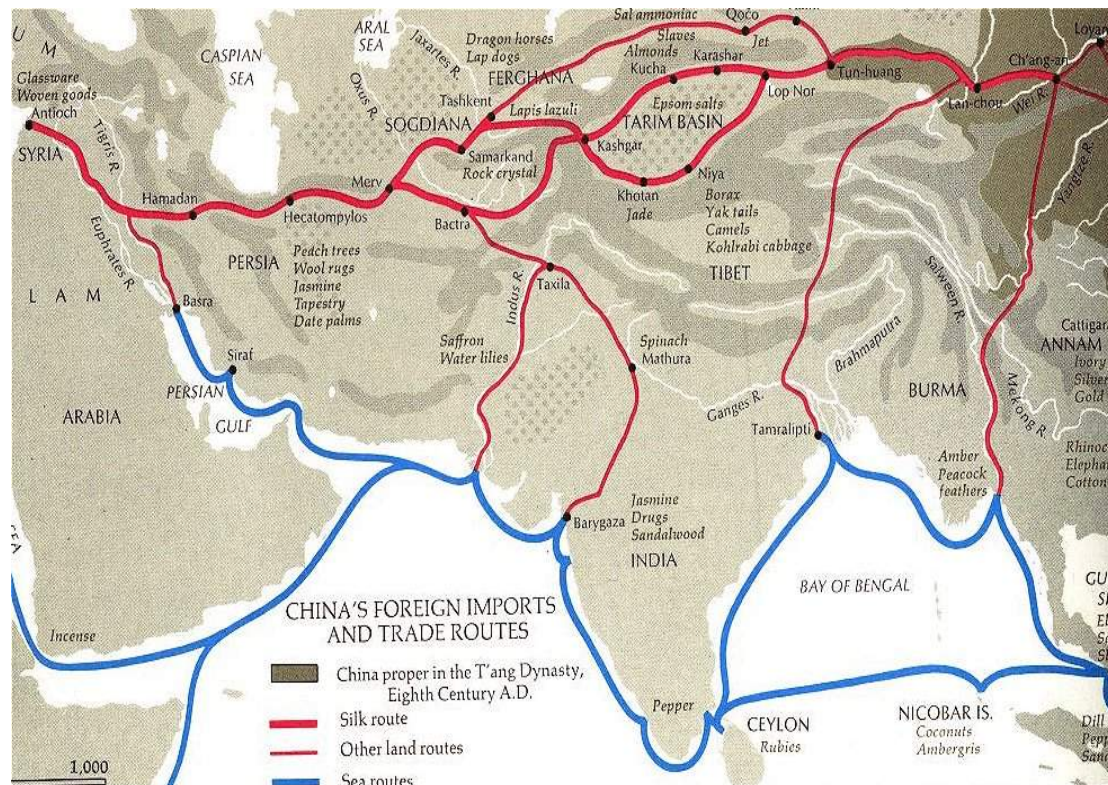
และเมืองทำئينของเมดิเตอร์เรเนียนตะวันออกและบรรทุก
สินค้าไปยังโรม

3. เส้นทางทะเล (Sea routes) เริ่มเมื่อประมาณ 1,400 ปี ในช่วงราชวงศ์ฮั่นตะวันออก บางครั้งเส้นทางทะเลอาจไม่ใช่เป็นส่วนเส้นทางสายไหมตามปกติ โดยเดินทางผ่านปากแม่น้ำแดงใกล้ฮานอยปัจจุบัน ผ่านช่องแคบมาดากาไปยังเอเชียอาคเนย์ ศรีลังกาและอินเดีย จากนั้นก็ไปอ่าวเปอร์เซียและทะเลแดงไปยังอาณาจักรอซุม (kingdom of Axum) และ

และไปยังท่าเรือโรมัน จากท่าเรือสินค้าทะเลแดงจะมีผ้าไหมขนส่งไปยังแม่น้ำไนล์ไปยังอเล็กซานเดรียบรรทุกทางเรือไปยังโรมท่าเรือคอนสแตนติโนเปิลและท่าเรือเมดิเตอร์เรเนียนอื่น เส้นทางทะเลอื่นจะนำไปสู่ชายฝั่งทะเลตะวันออกที่ชาวกรีกและโรมันเรียกว่า "Azania" ในคริสตศตวรรษที่ เส้นทางสายไหมขยายไปยังทางใต้ของจีนปัจจุบันคือบรูไน ไทย มาดากา ซีลอนหรือศรีลังกา อินเดีย ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ อิหร่าน อิรัก ในยุโรปขยายไปยังอิสราเอล เลบานอนรวมกับเลวานต์

เส้นทางสายไหมในปัจจุบันเส้นทางสายไหม ปัจจุบัน
ได้สร้างทางรถไฟสายหลัันโจว-ฮาหมี่-อูร์มฉี เส้นทางรถไฟ
ช่วงสุดท้าย จากเมืองอัลมา ถึงอาต้า ในคาซัคสถานสร้าง
เสร็จเมื่อปี 1992 ชื่อเส้นทางสายไหมเป็นชื่อที่ตั้งขึ้นโดย นัก
ภูมิศาสตร์ชาวเยอรมัน ชื่อ เฟร์ดีนันต์ ฟรายแฮร์ ฟอน
ริชโธเฟน(Ferdinand Freiherr von Richthofen : ค.ศ.
1833-1905) ทุกวันนี้โบราณวัตถุ โบราณสถานเขต

**เฟอर्डินานต์ ฟรายแฮร์ร ฟอน ริชธอฟเฟน(Ferdinand
Freiherr von Richthofen : ค.ศ.1833-1905)**

ทัศนียภาพ และวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์ของชนกลุ่มน้อย ตาม
เส้นทางสายไหม ยังเป็นสิ่งจูงใจชาวโลกอยู่ เส้นทางสายไหม
ได้เปลี่ยนบทบาททางเส้นทางการค้ามาเป็นเส้นทางท่องเที่ยว

